

gemeente harderwijk

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Algemeen Programma 7

Wij werken aan een gezonde en duurzame leefomgeving. Waarbij duurzaamheid prioriteit heeft en integraal wordt meegenomen in alle opgaven en werkzaamheden. Aangezien duurzaamheid iedereen aan gaat werken wij met inwoners en ondernemers samen om de duurzaamheidsdoelen te realiseren.

Uitvoeringsagenda 'Duurzaamheid'

Om uitvoering te geven aan de vastgestelde duurzaamheidsvisie, worden projecten uitgevoerd zoals opgenomen in de uitvoeringsagenda. Deze projecten dragen minimaal bij aan de doelstellingen van één van de volgende vier pijlers: circulariteit, biodiversiteit, klimaatadaptatie en energietransitie.

Duurzaamheidsfonds

In 2023 zijn de kaders voor het duurzaamheidsfonds vastgesteld. De eerste subsidieregelingen en acties worden uitgewerkt en zijn beschikbaar. Daarnaast worden koppelkansen in de openbare ruimte gerealiseerd, denk hierbij aan vergroening en klimaat adaptieve maatregelen.

Werken aan een gezonde leefomgeving

Rijkswaterstaat (RWS) werkt aan de vervanging van oude geluidsschermen langs de A28. De nieuwe schermen dragen bij aan lagere geluidbelasting op de omgeving en de woningen. Met een financiële bijdrage van de gemeenten kan een deel van de schermen hoger worden uitgevoerd dan wettelijk is vereist. Het aanbestedingstraject hiervoor loopt.

Wij stimuleren alle inwoners om een actieve en gezonde leefstijl te hanteren door in te zetten op gezond opgroeien, gezond ouder worden, een gezonde leefomgeving en proberen we gezondheidsachterstanden te verkleinen.

Onder andere door het stimuleren van gezonde keuzes (leefstijl) met de lokale uitvoeringsagenda van de nota 'Samen verder voor een gezond Noord Veluwe'. Daarnaast willen we de fysieke en sociale omgeving zo inrichten dat deze uitnodigt tot een gezonde en actieve leefstijl en deze ruimte biedt voor ontmoeten. Dit doen we door een brede integrale benadering van gezondheid: 'Gezondheid in al het beleid'.

Ook is het onze ambitie om de kernwaarden van een gezonde leefomgeving met voorrang toe te passen in wijken met gezondheidsachterstanden.

Inhoud

Dit programma omvat activiteiten die gericht zijn op een gezonde leefstijl, gezondheidszorg, milieu, duurzaamheid, integrale handhaving en vergunningverlening, afvalverzameling en reiniging, riolering en waterzorg, alsmede de gemeentelijke begraafplaats.

Ontwikkelingen

Verbonden partijen

- Afvalsturing Friesland N.V.
- GGD Noord- en Oost Gelderland (GGD NOG)
- Meten en Monitoren Afvalwaterketen en Grondwater Vallei en Veluwe
- Omgevingsdienst Veluwe (ODV)
- Warmtenetwerk Harderwijk
- Zonnepark Harderwijk

Beleidskaders

- Omgevingsvisie
- Van Afval naar Grondstof (VANG)
- Duurzaamheidsvisie "De Duurzame Stad"
- Circulaire economie beleid "De Circulaire Stad"
- Natuur- en Groenvisie "Harderwijk Natuurlijk Groen!"
- Energietransitiebeleid "De Energieke Stad"
- Beleidsuitwerking en Uitvoeringsagenda Riool, Water en Klimaatadaptatie (BURWka)
- Beleidsuitwerking en Uitvoeringsagenda Natuur en Groen (BUNG)

- Beleid inpassing zonnepanelen
- Nota Volksgezondheid “Samen verder voor een Gezond Noord-Veluwe 2022-2025”
- Beleidsnotitie begraven en cremieren Harderwijk
- Zuiveringskring Afvalwaterketenplan WHEP 2015-2023
- Nota Sociaal Domein ‘Samen doen wat nodig is’
- Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) Harderwijk
- Regioplan Noord-Veluwe en Zeewolde I(ZA)

Taakvelden Programma 7

7.1 Volksgezondheid

Portefeuillehouder(s): M. Reckman

Domein: Mens & Maatschappij

Wat willen we bereiken?

Stimuleren van een gezonde leefstijl en bijdragen aan een gezonde leefomgeving

Wij stimuleren en activeren onze inwoners om te kiezen voor gezonde leefgewoonten die bijdragen aan gezond opgroeien en vitaal ouder worden. We zetten in op preventie, het creëren van een gezonde fysieke én sociale leefomgeving en verkleinen gezondheidsverschillen tussen bevolkingsgroepen, zodat iedereen de kans krijgt om in goede gezondheid te leven.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoeren Gezond Actief Leven Akkoord (GALA)

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is een afspraak tussen de Rijksoverheid, gemeenten en andere partijen om de gezondheid van inwoners te verbeteren en gezondheidsverschillen te verkleinen. Het richt zich op thema's zoals meer bewegen, gezonder eten, het terugdringen van roken en overgewicht, en het versterken van mentale gezondheid.

Het doel is dat mensen langer gezond, vitaal en zelfstandig kunnen leven, met speciale aandacht voor groepen die nu een minder goede gezondheid hebben.

We voeren vier netwerkaanpakken uit:

1. Kansrijke Start (gericht op de eerste 1000 levensdagen van kinderen), inclusief het project Nu Niet Zwanger (ongewenste zwangerschappen voorkomen en kinderen een goede start geven).
2. Kind naar Gezonder Gewicht (aanpak van overgewicht en obesitas bij kinderen).
3. Volwassenen naar Gezond Gewicht (aanpak gericht op volwassenen met overgewicht).
4. Valpreventie (beweeginterventies gericht op de thuiswonende 65-plusser met al dan niet een verhoogd valrisico).

Daarnaast investeren we in :

- Het creëren van gezonde leefomgevingen door onder andere beleidsdoelstellingen en de kernwaarden van een gezonde leefomgeving mee te nemen in de fysieke leefomgeving. En door beschikbare kennis te delen en projectleiders te inspireren.
- Het verkleinen van gezondheidsverschillen door te investeren in wijkgerichte aanpakken om zo gezondheidsachterstanden terug te dringen door middel van een integrale aanpak en in samenhang met andere problemen zoals armoede, schulden en eenzaamheid.

Uitvoeren regioplan Integraal Zorgakkoord (IZA)

Het regioplan Noord-Veluwe en Zeewolde is een gezamenlijke afspraak van gemeenten, zorg- en welzijnsorganisaties en zorgverzekeraar Zilveren Kruis. Hierin staat hoe wij er samen voor willen zorgen dat inwoners nu en in de toekomst goede zorg en ondersteuning krijgen, dicht bij huis en betaalbaar. Het plan richt zich op belangrijke thema's zoals ouderenzorg, mentale gezondheid, chronische ziekten en het verkleinen van gezondheidsverschillen, met veel aandacht voor wat inwoners zelf belangrijk vinden in hun gezondheid en leven.

In 2026 ligt het accent op:

- Uitvoeren Samenredzame gemeenschap
- Vervolg GEM (ecosysteem mentale gezondheid)
- Verkleinen van gezondheidsverschillen
- Vervolg OKO (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving)
- Doorontwikkelen Verwijsloket Sint Jansdal
- Inrichten regionale preventiestructuur
- Borgen van de regionale structuur Netwerkaanpakken/ketenaanpakken GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord), waaronder Kansrijke Start, KnGG (Kind naar gezonder gewicht), VnGG (Volwassenen naar gezond(er) gewicht), Valpreventie en Welzijn op Recept

[Uitvoeren preventie- en handavingsplan 2026-2029](#)

Met dit plan zetten we in op een combinatie van voorlichting (bijvoorbeeld via kroegentocht voor ouders, voorlichting op school, en bewustwordingscampagnes zoals NIX18) én handhaving (door middel van jaarlijkse nalevingsonderzoeken) om te voorkomen dat jongeren onder de 18 jaar alcohol drinken en alcoholverstrekking aan minderjarigen te voorkomen.

[Uitvoeren Opgroeien in een Kansrijke Omgeving \(OKO\)](#)

OKO is een preventieve aanpak, gebaseerd op het succesvolle IJslanse model, waarbij gemeenten in de Noord-Veluwe en Zeewolde gezamenlijk werken aan een positieve, gezonde en veilige omgeving voor jongeren van ongeveer 10–18 jaar. De aanpak richt zich op vier leefdomeinen—gezin, school, vriendenkring en vrije tijd—en volgt een cyclus van monitoring, dialoog, planning en uitvoering om middelengebruik te voorkomen en het welbevinden van jongeren te versterken.

[Uitvoeren JOGG aanpak](#)

JOGG Noord-Veluwe is een samenwerkingsverband van zeven gemeenten dat zich inzet om een gezonde leefstijl voor kinderen en jongeren de normaalste zaak van de wereld te maken. Dit wordt gedaan door de omgeving van kinderen gezonder in te richten. GA! Harderwijk voert het lokale plan van aanpak uit. Er wordt nauw samengewerkt met onder andere scholen, sportverenigingen, kinderopvang en ouders. Door middel van campagnes en projecten wordt op een positieve manier aandacht gevraagd voor een gezonde en actieve levensstijl.

[Sturing geven aan en toezien op de uitvoering van het beleid van de GGD NOG](#)

De GGD NOG is een verbonden partij. Onze gemeente is eindverantwoordelijk voor de publieke gezondheidszorg van onze inwoners. Samen met de overige gemeenten stellen wij het lokale en regionale gezondheidsbeleid vast. In opdracht van de gemeenten voert de GGD de basistaken uit de Wet Publieke Gezondheid uit, zoals de jeugdgezondheidszorg 4-18 jaar (consultatiebureau en op scholen), infectieziektebestrijding, medische milieukunde (advies over o.a. lucht- en bodemkwaliteit), seksuele gezondheid, reizigersadvies en vaccinaties. Wij stellen kaders en zien toe op de uitvoering van de afgesproken taken.

[Ontwikkelen en uitvoeren van beleid op het gebied van suïcidepreventie](#)

Vanaf 1 januari 2026 krijgen gemeenten in Nederland een nieuwe wettelijke taak op het gebied van suïcidepreventie. Dit is vastgelegd in de Wet integrale suïcidepreventie, die op die datum in werking treedt. De kern van deze nieuwe taak is dat suïcidepreventie een verplicht onderdeel wordt van het gemeentelijk gezondheidsbeleid. Waar dit voorheen vaak een vrijblijvende inspanning was, worden gemeenten nu wettelijk verplicht om hier actief beleid op te ontwikkelen en uit te voeren.

Nieuw beleid

[Opstellen van regionaal gezondheidsbeleid en een lokale uitvoeringsagenda](#)

Op basis van de landelijke nota volksgezondheid (verwacht in najaar 2025) stellen we, in samenwerking met onze regiogemeenten en de GGD, een regionale nota volksgezondheid op. Als deze nota is vastgesteld, vertalen we deze naar een concrete lokale uitvoeringsagenda voor onze gemeente.

Ontwikkelen en uitvoeren van verslavingspreventie

Investeren in preventie is de meest effectieve manier om de hoge maatschappelijke en persoonlijke kosten van verslaving te voorkomen. Door vroegtijdig in te grijpen, voorkomen we dat beginnend gebruik uitgroeit tot een complex probleem.

Onze Aanpak: Voorkomen is Beter dan Genezen.

Samen met onze partner Tactus Verslavingszorg zetten we een krachtig preventieprogramma in dat is gericht op drie pijlers:

1. Universele preventie: We geven al onze inwoners, met name jongeren, voorlichting over de risico's van alcohol, drugs en gokken.
2. Vroege signalering: We rusten professionals op scholen, in wijkteams en bij sportclubs toe om problematisch gebruik vroeg te herkennen.
3. Hulp toeleiden: We zorgen voor een duidelijke en laagdrempelige route naar hulp, zodat iedereen die dat nodig heeft, snel de juiste ondersteuning vindt.

Door nu te investeren in de preventieve programma's bouwen we aan een gezondere en veiligere gemeente en voorkomen we de ingrijpende en kostbare gevolgen van verslaving op de lange termijn.

7.2 Riolering

Portefeuillehouder(s): M. Pijnenburg

Domein: Stad & Omgeving

Wat willen we bereiken?

Beheren van een gezonde grondwaterstand

Nadelige gevolgen van de grondwaterstand zo veel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van maatregelen doelmatig is en niet tot de taak van een waterschap, een provincie of het Rijk behoort.

Wat gaan we ervoor doen?

Monitoren grondwaterstand

Monitoren grondwaterstand.

Sinds 2009 is er een gemeentelijk grondwatermeetnet actief met 60 peilbuizen. Om trends te kunnen bepalen en daarop het beleid te kunnen aanpassen is het van belang om te kunnen beschikken over continue, betrouwbare en aansluitende meetreeksen over een zo lang mogelijke periode. Het monitoren van de meetdata is nodig om tijdig te kunnen ingrijpen als instrumenten falen of oorzaak en gevolg analyse te kunnen doen bij klachten/meldingen.

Wat willen we bereiken?

Verzorgen afvoer van water

Het zorgdragen voor een doelmatige inzameling en transport van stedelijk afvalwater, overtollig hemelwater en overtollig grondwater ter bescherming van de volksgezondheid en milieu.

Wat gaan we ervoor doen?

Zorg dragen voor waterafvoer en watertransport

Zorg dragen voor waterafvoer en watertransport.

Dit is een wettelijke zorgtaak. In IBOR zijn hiervoor kwaliteitsambities geformuleerd.

Uitvoeren projectmatige werkzaamheden

Uitvoeren projectmatige werkzaamheden.

- Vaststellen Systeembeschrijving Stedelijk Water
- Verwijderen onnodige verharding Lorentzstraat (bepalen bijdrage vanuit BuRWKA middelen). En zo zijn er nog ca. 10 meekoppelkansen op korte termijn.
- Raadsbesluit differentiatie tarief riool- en waterzorgheffing
- Actualiseren Meet- en Monitoringsplan Afvalwaterketen Harderwijk-Ermelo-Putten, (naast voor kwantiteit ook kwaliteit)
- Bodemonderzoek wadi's.
- Plan van aanpak hitte in huurwoningen woningbouwcorporaties

Monitoren afvalwaterketen

Monitoren afvalwaterketen.

Middels vaste meetopstellingen wordt het waterniveau in het rioolstelsel op verschillende locaties gemeten. Monitoring houdt in dat meetdata continu in de gaten wordt gehouden zodat tijdig kan worden ingegrepen als er iets mis is met de meetinstrumenten zelf of te kunnen beoordelen of het systeem heeft gewerkt zoals bedoeld bij bepaalde belasting (bijvoorbeeld een neerslag gebeurtenis waarbij wateroverlast is opgetreden).

Samenwerken in de regio

Samenwerken in de regio

Sinds 2006 werken we in werkregio Noord Veluwe samen op het gebied van Riolering, Water en Klimaatadaptatie. Dit doen we vooral voor onderwerpen/opgaven die om een gemeentegrens overstijgende aanpak vragen zoals droogte, grondwateroverlast en aanpak indirecte lozingen. Financiële bijdragen vanuit het Rijk/Provincie kunnen alleen via zo'n werkregio worden aangevraagd.

Wat willen we bereiken?

Voorkomen van wateroverlast

Onacceptabele hinder en schade door extreme neerslag voorkomen.

Wat gaan we ervoor doen?

In stand houden bestaand rioolsysteem

In stand houden bestaande rioolsysteem.

Volgens methodiek risico gestuurd beheer.

7.3 Afval

Portefeuillehouder(s): E. Enklaar

Domein: Stad & Omgeving

Wat willen we bereiken?

Opslaan en verwerken van afval

Het op een milieuvriendelijke en betaalbare manier inzamelen, opslaan, vervoeren en verwerken van huishoudelijk afval en grondstofstromen, op een manier die makkelijk en gebruiksvriendelijk is voor inwoners. Tegen aanvaardbare en kostendekkende afvaltarieven.

De VANG doelstellingen voor 2026 zijn berekend als volgt:

- 95 á 90 kg fijn en grof restafval/ inwoner
- 80% scheidingspercentage voor fijn en grof restafval (o.b.v. nascheiding)

Wat gaan we ervoor doen?

Inzamelen en verwerken van afval

De effectiviteit van het afval en grondstoffenbeleid wordt gemeten d.m.v. meerdere kritische prestatie indicatoren. Namelijk:

Hoeveelheid fijn restafval per inwoner per jaar;

- Alle ingezamelde fijn huishoudelijke grondstoffen per jaar;
- Hoeveelheid grof restafval per inwoner per jaar;
- Alle ingezamelde grof huishoudelijke grondstoffen per jaar;
- Gemiddeld scheidingspercentage van alle grondstofstromen;
- Gemiddeld recyclepercentage van alle grondstofstromen.

Nieuw beleid

De effectiviteit van het afval en grondstoffenbeleid wordt gemeten d.m.v. de hoeveelheid fijn en grof huishoudelijk restafval dat per persoon per jaar wordt verbrand. Daarnaast wordt gemeten wat het totale scheidingspercentage en recyclepercentage is van het complete huishoudelijke afval en grondstoffendomein.

Exploiteren milieupark

De exploitatie van de milieustraat en het KCA-depot wordt vanaf 2026 uitgevoerd door Afvalsturing Friesland (Omrin). Omrin ontfermt zich over de exploitatie, inname, transport en (deel) verwerking van de aangeboden afval en grondstofstromen.

De effectiviteit van de exploitatie van de milieustraat wordt (jaarlijks) o.b.v. de hoeveelheid grof huishoudelijk restafval per persoon én het scheidingspercentage.

Bijstellen en monitoren afvalstoffenbeleid

Bijstellen en monitoren afval en grondstoffenbeleid

Het afval en grondstoffenbeleid en de effectiviteit daarvan wordt gemeten o.b.v. de VANG (Van Afval Naar Grondstof) resultaten. Dit wordt gemeten in kg's per persoon per (elk) jaar,

Compenseren inwoners met medisch afval

De KPI die voor deze doelstelling bijgehouden dient te worden is hoeveel restafval containers en (extra) medische afvalpassen zijn uitgegeven aan behulphoevende. Daarnaast dient er bijgehouden te worden wat de gemiddelde aanbiedingen zijn van minicontainers (per jaar) en wat de gemiddelde aanbiedingen zijn (per jaar) van de ondergrondse containers. O.b.v. het nieuwe GSP (2026- 2030) zal tot 80% gecompenseerd worden van de ondergrondse container aanbiedingen.

Nieuw beleid

De KPI die voor deze doelstelling bijgehouden dient te worden is hoeveel restafval containers en extra medische afvalpassen zijn uitgegeven aan behulphoevende.

Innen afvalstoffenheffing

Het registreren van het aantal aanbiedingen restafval en het innen van afvalstoffenheffing.

Regulier

De effectiviteit van de afvalstoffenheffing wordt beoordeeld o.b.v. de mate van kostendekkendheid (in %).

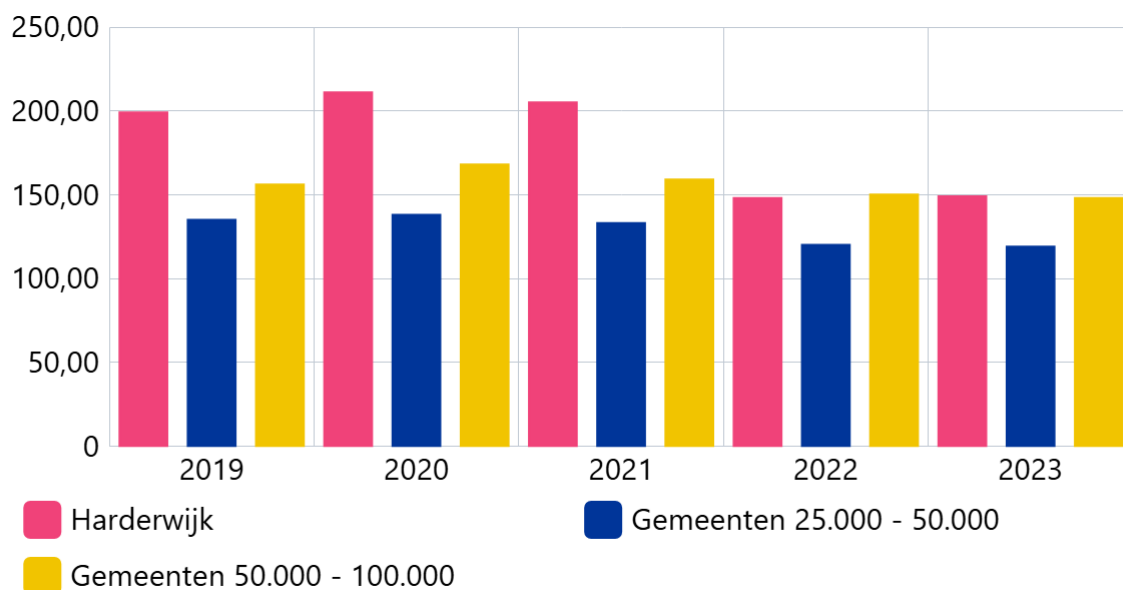
Uitbreiden strategische locaties

Uitbreiden locaties waar textiel en glas aangeboden kunnen worden.

De effectiviteit van deze doelstelling wordt gemeten o.b.v. de hoeveelheid glas, textiel, etc, die totaal brongescheiden wordt ingezameld. Verder wordt de effectiviteit gemeten o.b.v. de hoeveelheid glas, textiel, etc. dat via sorteeranalyses van het reetafval wordt aangetroffen.

Verplichte beleidsindicatoren 7.3 Afval

Omvang huishoudelijk restafval in kg per inwoner

Bron: CBS

7.4 Milieubeheer

Portefeuillehouder(s): M. Pijnenburg

Domein: Stad & Omgeving

Wat willen we bereiken?

Een duurzamer en leefbaarder gemeente Harderwijk

We werken aan een duurzame en toekomstbestendige gemeente Harderwijk. Duurzaamheid is dan ook een leidend principe in ons handelen. Waarbij in de omgevingsvisie een duurzame ontwikkeling is gedefinieerd als een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder de mogelijkheden voor toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien, in gevaar te brengen. We zorgen met iedere nieuwe duurzame ontwikkeling dat onze impact op onze leefomgeving verkleind.

Milieukwaliteit is een belangrijk onderdeel van de beleving van de fysieke leefomgeving. Hierbij hebben we het over de milieuaspecten zoals geluid, geur, bodem, externe veiligheid, luchtkwaliteit en milieugezondheidskwaliteit. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is het milieubeleid integraal opgenomen in onze Omgevingsvisie, waarbij de natuurlijke systemen (bodem, water, natuur en klimaat) leidend zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling. De uitvoeringsaspecten van dit milieubeleid worden vertaald in het omgevingsplan. Bij ruimtelijke ontwikkelingen zorgen we ervoor dat de milieueffecten acceptabel zijn en ten minste voldoen aan de wettelijke eisen, met het oog op een duurzamer en gezonder Harderwijk en Hierden in 2040.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitvoeren uitvoeringsprogramma Duurzaamheid

Op basis van uitvoeringsagenda Duurzaamheid 2025-2026 wordt gewerkt aan de duurzaamheidsdoelstellingen zoals opgenomen in de Omgevingsvisie. Deze projecten dragen minimaal bij aan de doelstellingen van één van de volgende vier pijlers: circulariteit, biodiversiteit, klimaatadaptatie en energietransitie.

In de uitvoeringsagenda duurzaamheid staan de projecten benoemd, waaraan wordt gewerkt in 2026. Dit betreft voornamelijk doorlopende projecten of projecten die gestat zijn in 2025. Een aantal voorbeelden zijn de tegeltaxi, realisatie windenergie Lorentz, de wijkprocessen om de Zeebuurt en Stadsweiden aardgasvrij te maken, het verder ontwikkelen van het duurzaamheidsloket, het organiseren van inspiratiesessies en het vergroenen van privaat en publiek terrein.

Elk jaar verschijnt er een voortgangsrapportage duurzaamheid. Hierin is te lezen wat er in het jaar is uitgevoerd en welke resultaten er zijn behaald. Q2 2026 verschijnt de voortgangsrapportage over het jaar 2025.

[De ODVeluwe voert voor ons milieutaken uit](#)

De Omgevingsdienst Veluwe voert veel milieutaken voor ons uit. Voor een groot deel van de milieutaken is de uitvoering door een omgevingsdienst een wettelijke verplichting.

Het verplichte takenpakket van de ODVeluwe bestaat uit de milieu VTH-taak (VTH = vergunningen, toezicht en handhaving). Dit is het zogenoemde basistakenpakket. Onderdeel van deze taak is ook de specifieke milieu-expertise die nodig is om de milieu VTH-taken uit te kunnen voeren. Het gaat met name om de milieu-expertise geluid, bodem, luchtkwaliteit, geur en externe veiligheid. Ook behandelen van milieuklachten over bedrijfsmatige activiteiten is een basistaak.

De ODVeluwe heeft ook een wettelijke taak als het gaat om asbest. De ODVeluwe is verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving op de asbestregelgeving. Dit omvat het beoordelen van sloopmeldingen, toezicht houden op asbestsaneringen en het handhaven van de regels rondom het verwijderen en verwerken van asbest.

Een ander belangrijk onderdeel van de taken van de ODVeluwe zijn de plustaken. Dit zijn milieutaken die niet behoren tot het basistakenpakket. Gemeenten kunnen zelf besluiten om plustaken onder te brengen bij de omgevingsdienst. De plustaken die de ODVeluwe voor gemeente Harderwijk uitvoert, bestaat uit adviseren over milieuthema's en natuur & ecologie, bijvoorbeeld voor gebiedsontwikkeling en het omgevingsplan.

Voor de uitvoering van de taken stelt de ODVeluwe jaarlijks een programmabegroting en een samenwerkingsovereenkomst op. De programmabegroting is de basis voor de samenwerkingsovereenkomst. De begroting en de overeenkomst zijn opgebouwd uit de programma's Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving en Advies. De programma's zijn opgebouwd uit producten, bijvoorbeeld vergunningen, controles en adviezen.

[Stimuleren van verduurzaming d.m.v. subsidies](#)

Net als voorgaande jaren stelt de gemeente Harderwijk ook in 2026 verschillende subsidies beschikbaar voor inwoners en bedrijven om te verduurzamen.

- De subsidie klimaatadaptieve voorzieningen, helpt inwoners en bedrijven bij het treffen van voorzieningen op privaat terrein die helpen de effecten van de klimaatverandering te beperken. Denk hierbij aan groendak, waterbuffer of het planten van een boom.
- Woningeigenaren van een slecht geïsoleerde woning met een WOZ-waarde tot € 429.300 (peildatum 1 januari 2022), kunnen in aanmerking komen voor de subsidie lokale aanpak isoleren. Deze subsidie kan ook aangevraagd worden door eigenaren die niet door een bedrijf, maar zelf de isolatie willen aanbrengen.
- Om schoolpleinen te vergroenen, is er voor scholen de subsidie groene schoolpleinen beschikbaar zolang het subsidieplafond nog niet is bereikt.

[Verduurzamen openbare ruimte](#)

Waar mogelijk worden duurzaamheidsmaatregelen meegenomen bij werkzaamheden in de openbare ruimte. In 2026 gaan we verder met het vergroenen van pleinen en straten en is de inzet om wanneer mogelijk de werkzaamheden emissieloos uit te voeren.

[Uitvoeren Schone Lucht Akkoord](#)

Het Schone Lucht Akkoord bestaat uit een groot aantal maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren. De gemeente Harderwijk is een inspanningsverplichting aangegaan door het Schone Lucht Akkoord te ondertekenen. Niet alle maatregelen zijn voor ons van toepassing, bijvoorbeeld omdat bepaalde activiteiten niet plaatsvinden op het grondgebied van de gemeente Harderwijk. We zetten structureel in op het verbeteren van de luchtkwaliteit in de gemeente Harderwijk aan de hand van het Schone Lucht Akkoord. Waar nodig doen wij dat samen met de ODVeluwe waar wij de advisering over luchtkwaliteit hebben ondergebracht.

Regulier

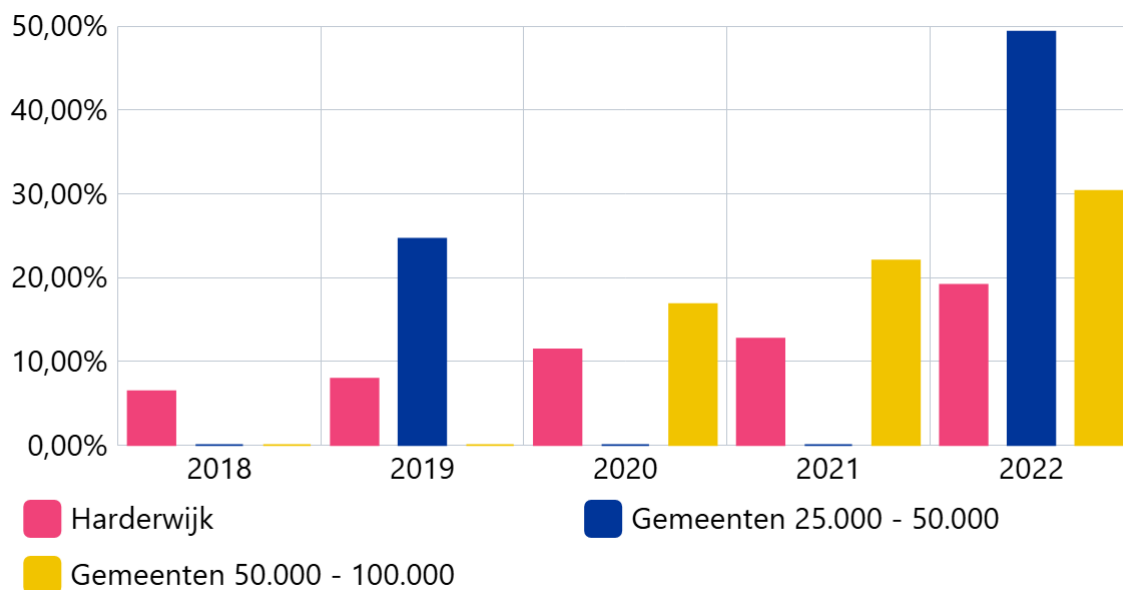
Opstellen Omgevingsprogramma Energie

Op basis van de vastgestelde startnotitie, wordt in 2026 het omgevingsprogramma Energie opgesteld. Omdat het verplichte Programma Warmte onderdeel is van het Programma Energie wordt deze uiterlijk eind 2026 vastgesteld door het college van B&W. Het Programma Energie gaat duidelijkheid geven hoe de gemeente Harderwijk de komende jaren werkt aan het langer termijn doel, een klimaatneutraal en aardgasvrij Harderwijk in 2050.

Nieuw beleid

Verplichte beleidsindicatoren 7.4 Milieubeheer

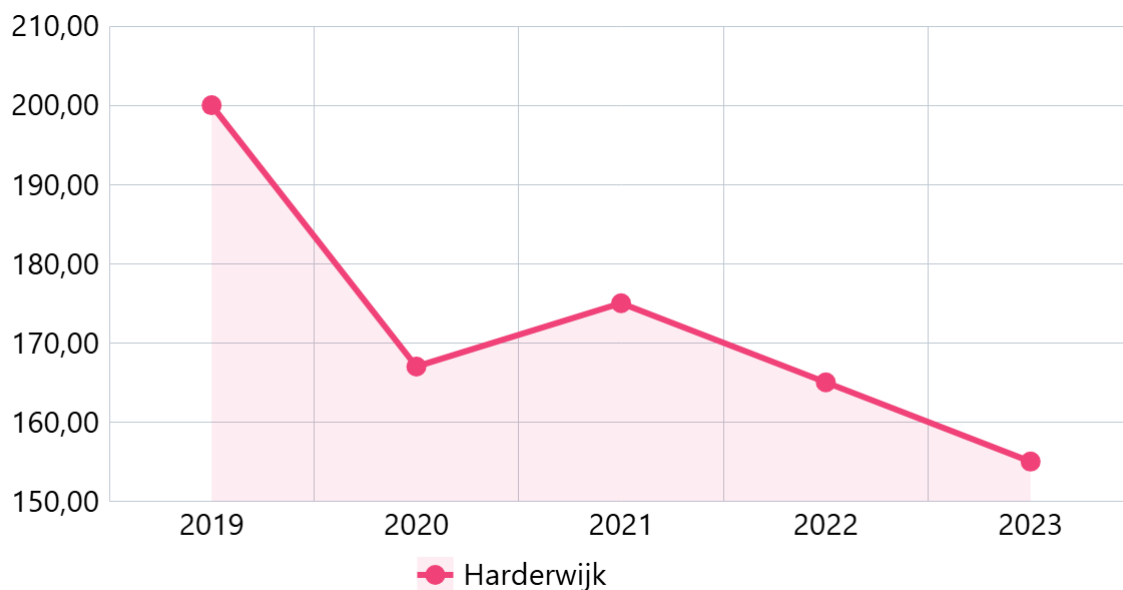
Hernieuwbare elektriciteit

Bron: Klimaatmonitor-RWS

Facultatieve beleidsindicatoren 7.4 Milieubeheer

CO²-emissie per ton excl. CO²-uitstoot auto(snel)wegen

Bron: Klimaatmonitor

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Portefeuillehouder(s): M. Pijnenburg

Domein: Stad & Omgeving

Wat willen we bereiken?

Het verzorgen van een laatste rustplaats

Creëren en in stand houden van een functionele en piëteitsvolle laatste rustplaats toegankelijk voor een ieder. De gemeente heeft de plicht op grond van de wet op de lijkbezorging om een gemeentelijke begraafplaats te exploiteren.

Totaaloverzicht Programma 7

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten						
TV71 TV71 Volksgezondheid	909	824	581	384	384	384
TV72 TV72 Riolering	3.893	4.309	4.768	5.408	6.327	6.408
TV73 TV73 Afval	6.257	6.302	6.767	6.905	6.905	6.905
TV74 TV74 Milieubeheer	1.186	3.975	934	844	844	844
TV75 TV75 Begraafplaatsen en crematoria	1.215	1.307	1.380	1.374	1.373	1.373
Totaal Baten	13.459	16.717	14.430	14.915	15.833	15.914
Lasten						
TV71 TV71 Volksgezondheid	-3.416	-3.558	-3.408	-3.145	-3.141	-3.139
TV72 TV72 Riolering	-2.495	-3.600	-3.916	-4.491	-5.396	-5.473
TV73 TV73 Afval	-5.590	-5.467	-5.871	-5.867	-5.992	-5.991
TV74 TV74 Milieubeheer	-3.737	-8.987	-3.794	-3.328	-3.408	-3.410
TV75 TV75 Begraafplaatsen en crematoria	-1.133	-1.285	-1.300	-1.290	-1.104	-1.101
Totaal Lasten	-16.371	-22.898	-18.289	-18.121	-19.041	-19.114
Onttrekkingen						
TV73 TV73 Afval	128	985	395	395	395	395
TV74 TV74 Milieubeheer	1.264	2.700	486	91	130	130
Totaal Onttrekkingen	1.392	3.685	881	486	525	525
Stortingen						
TV74 TV74 Milieubeheer	-1.259	-1.071	-659	-1.467	-378	-378
Totaal Stortingen	-1.259	-1.071	-659	-1.467	-378	-378
Gerealiseerd resultaat	-2.778	-3.566	-3.636	-4.188	-3.060	-3.053

Financiële analyse begroting 2026 ten opzichte van begroting 2025

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitief 2026 - Totaal 2025
Baten	16.717	14.430	-2.287
Lasten	-22.898	-18.289	4.609
Onttrekkingen	3.685	881	-2.804
Stortingen	-1.071	-659	412
Gerealiseerd resultaat	-3.566	-3.636	-70

Het resultaat van programma 7 is als volgt te verklaren

Taakveld (Bedragen x 1.000)	Ondewerp	Bedrag afwijking	Verwijzing toelichting
	Nieuw beleid	-55	1
	Ombuigingen	28	2
	Onderhanden werken (regulier en budget neutraal)	366	3
	Kapitaallasten	-94	4
	Doorberekende salariskosten	119	5
	Overige doorbelastingen	78	6
	Tariefberekeningen programma 7	164	7
	Incidentele budgetten programma 7	-665	8
	Diversen	-11	9
	Totaal	-70	

Toelichting op de financiële analyse

Taakveld (Bedragen x 1.000)	Naam aanmelding	I / S	2026	2027	2028	2029
7.1 Volksgezondheid	Ketenaanpak overgewicht en obesitas (KnGG en VnGG)	I	-50	-	-	-
7.1 Volksgezondheid	Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)	S	-5	-25	-25	-25
	Totaal programma 7		-55	-25	-25	-25

1. Nieuw beleid

In bovenstaande tabel zijn de posten opgenomen die gerelateerd zijn aan nieuw beleid in 2026. Ten opzichte van 2025 geeft dit een nadelig effect.

2. Ombuigingen

Met de behandeling van de begroting 2025-2028 is door de raad besloten om de ombuigingen categorie B te effectueren. In 2026 levert dit ten opzichte van 2025 een begroot voordeel op.

3. Onderhanden werken (regulier en budget neutraal)

Bepaalde budgetten die in 2024 niet (volledig) zijn benut, zijn vanuit de Jaarrekening 2024 meegenomen naar de Begroting 2025. In de Begroting 2026 komen deze budgetten te vervallen en ontstaat een voordelig effect.

4. Kapitaallasten

Jaarlijks worden de kapitaallasten bepaald op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen. Deze kapitaallasten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden/programma's en hebben voor dit programma een nadelig effect.

5. Doorberekende salariskosten

Jaarlijks wordt de verwachte urenbesteding per taakveld opgevraagd. De geraamde salariskosten worden op basis van deze urenbesteding doorberekend. Voor 2026 leidt dit ten opzichte van 2025 tot een voordelig effect.

6. Overige doorbelastingen	Naast salariskosten zijn er ook overige kostenposten die aan verschillende taakvelden worden doorberekend. Voor 2026 leidt dit ten opzichte van 2025 tot een voordelig effect.
7. Tariefberekeningen programma 7	De tariefberekeningen binnen dit programma zijn in taakveld 7.2 de riool- en waterzorgheffing, in taakveld 7.3 de afvalstoffenheffing en in taakveld 7.5 de begraafplaatsrechten. De tariefberekeningen worden geactualiseerd op basis van 100% kostendekkendheid. Aangezien er kosten van de tariefberekening buiten deze specifieke taakvelden vallen, zoals kwijtscheldingen en overhead, levert de bijstelling van de inkomstenposten in de taakvelden van programma 7 een voordeel op. Per saldo is het een neutrale bijstelling op de totale begroting. Zie paragraaf lokale heffingen voor de tariefberekeningen.
8. Incidentele budgetten programma 7	Dit betreft diverse incidentele effecten vanuit incidentele budgetten en/of incidentele dotaties/onttrekkingen aan reserves. In dit geval betreft het effect met name de afwikkeling van het krediet windpark vanuit het raadsbesluit van 12 juni 2025.
9. Diversen	Diverse kleine budgetwijzigingen hebben geleid tot een klein nadelig effect.

